819

(CORRER, Gregorio)

EX LIBRIS
BRVNO BRVNELLI
BONETTI

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/prognetragoedian00corr

PROGNE
TRAGOEDIA,
NVNC PRIMVM
EDITA.

IN ACADEMIA VENETA,
M. D. LVIII.

FRANCISCO VARGAE
CATHOLICI REGIS
A CONSILIO,
& eiuſdem apud Pontificem Max. Oratori.

VENETAM Academiam, Franciſce Varga, uir illuſtris, nobilem in primis, atque omni ſcientiarum genere florentem, in quam ego proximis ſuperioribus diebus, quod quidem in magna felicitatis parte conſtituo, ſum adſcriptus; cum ita erga te animatam à primo meo ingreſſu perſpexiſſem, ut quam obſeruantiam, atque beneuolentiam principibus, ac nobilibus uiris, eximiaq; uirtute ornatis præſtare conſueuit, eadem te ſtudioſiſsime proſequatur: cœpi ego ſtatim incredibili quodam ardere deſiderio, facultas ut aliqua mihi afferretur, qua tum ipſius Academiæ noſtræ ampliſsimum in te ſtudium tibi patefacerem, tum clariſsimi in primis Federici Baduarii, quem tanti boni auctorem agno-

ſcimus, egregiam ad te amandum animi propenſionem indicarem. ea enim eſt uirtus tua, ita excelſo & illuſtri loco ſita, non modo ut à tanto uiro, nobisq́;, qui ab eius excellenti iudicio, teſtimonioq́; pendemus, ſed plane ab omnibus, qui ubique terrarum ſunt, mortalibus ametur, eximiisq́; laudibus efferatur. ac tui quidem tum animi, tum ingenii præſtantia iam tum nobis cœpit elucere, cum apud Venetam Remp. primo quidem Caroli Cæſaris auguſtiſsimi, deinde Catholici Hiſpaniarum Regis nomine ſumma tua cum laude legationem ſemel, atque iterum obiiſti. tunc enim, quantum ipſe uel maximarū rerum uſu, uel liberalium artium cognitione, uel pietate in Deum excelleres, dilucide perſpeximus. iure igitur ad maxima tractanda negocia te unum ex omnibus Rex tuus potiſsimum delegit, qui apud Pontificem Max. oratoris munus his temporibus, ingenti motu fluctuantibus, in urbe Roma ſuſtineres. quo quidem in munere ſic te geris, ut, quod dici ſolet, homo homini

quid

quid præſtet, facile omnes intelligant. Verum illi felices, quibus contigit præſentibus tua ſingulari uirtute frui: ego meam conditionem nimis inique patior, quòd, quo tempore meam tibi quamcreberrimo ſalutandi officio beneuolentiam incredibilem patefacere ſtatueram, eo te nobis fortuna quædam abſtulit, doloremq́; ex tanta iactura ſuſceptum uix ulla ratione lenimus. teſtis ego ſum communis in hac præclara ciuitate bonorum omnium moleſtiæ; mei uero ſummi in te ſtúdii index tibi erit Progne tragœdia: quam, ut ipſius facile ſublimitas indicabit, uel antiquam, uel antiquis, quæ maxime laudantur, certe parem, quæ multos annos in mea latuerat bibliotheca, nunc in tuo nomine apparere uolui, conſilio minime, ut arbitror, reprehendendo: cum poeſis ipſa, ut optime noſti, cum philoſophia, cuius peritiſsimus es, ueluti quadam cognatione ſocietur: quippe quæ humanæ uitæ mores explicet, obſcuris fabularum inuolucris eadem omnia, quæ aperte ſolet philoſophia, proponat:

ſumma

ſummam præterea delectationem pari cum utilitate coniungat. neque uero te præterit, cum eius multa ſint genera, in iis tragœdiam non poſtremum locum obtinere: quæ cum acerbam fortunæ mutationem complectatur, quid aliud, quàm temperantiam Regibus oſtēdit, omnesq́; in ſummo rerum humanarum faſtigio collocatos, ne quà corruant, aut prolabantur, alieno admonet exemplo? qui uero aut à natura, aut à diſciplina hoc habent, ut uirtutis ad ſtudia contendant; mirum, légenda tragœdia quàm ualdè afficiantur: cum ab iis malis, quibus alios uexari cognouerunt, ſe abeſſe procul intelligant. itaque non dubito, quin te etiam atque etiam noſtra Progne delectet, uel ipſius argumento, uel poetæ ingenio, uel denique Academiæ noſtræ, meaq́; præcipue obſeruantia. nam, quod attinet ad mores lectione conformandos, nihil eſt, cur ipſe à libris quidquam haurias. lætare potius animi tui præclara conſcientia, eaq́; fruere quaſi uberrima recte factorum mercede, eorum exemplo,

emplo, quorum tu uirtutes & imitaris, & aſſequeris. Illud poſtremo loco ſummis precibus à Deo expoſcimus, ut, quod à uiro ſapientiſsimo dictum quandoque cognouimus, grauiora tibi in dies munera ſimul cum ampliore dignitate committat: ut tantum re ipſa Chriſtianæ reip. prodeſſe poſsis, quantum animo tuo, rectiſsima ac laudabilia omnia maxime cupienti, ſatiſfaciat.

Ioannes Riccius, legum Doctor,
Venetus Academicus.

INTERLOCVTORES,

DIOMEDES,

CHORVS,

TEREVS,

PROGNE,

PISTVS,

NVTRIX,

NVNCIVS.

ARGVMENTVM TRAGOEDIAE, QVAE DICITVR PROGNE.

TITVLVS huius tragœdiæ dicitur, Progne. Pro argumento autem prædicendũ eſt, quòd, cum Tereus, rex Thraciæ, fatigaſſet bello Pandionem, regem Athenarum; tandem con uenerunt, ut pax fieret inter eos; atque, ut firmior fieret, Tereus acciperet uxorem Prognem, maiorẽ natu filiam Pandionis. ex qua cum habuiſſet puerum, nomine Ithim; poſt quinquennium deſiderio Philomenæ ſororis accenſa, blanditur uiro, ut eam ad ſe traduceret. ille impetratam à patre uirginem inflammatus libidine oppreſsit; eiusq; comites morti dedit. quod cum ægre ferret puella, & ſe uulgaturam affirmaret; mota eſt ira tyranni, linguamq; eius ſecuit. poſt hæc, pauentem ſtabulo, quod forte propinquum erat ètiam urbi, incluſit: poſuitq; cuſtodes: ita, re geſta, ad Prognem redit: ſimulatq; Philomenam, pelagi tempeſtate grauatam, periiſſe. Credidit Progne: ſed diu tantum ſcelus latere non potuit, ad Prognemq;, uti res erat, alla-

a tum

tum eſt. Illa uero, furiis doloris percita, ſimulans Orgia Bacchi, quæ tertio quoque anno fiebant, ad ſtabulum turba muliebri uenit: cuſtodes necat: germanam ſecum trahit. poſtmodum autem ulciſci quærens, crudeliſsima mater gnatum unicum interemit, patriq́; epulandum appoſuit. Fabuloſe autem dicitur, Tereum & Marte genitum fuiſſe, quia cruentus fuit tyrannus, & nympha Biſtonide, ab eo per uim compreſſa. Progne conuerſa dicitur in hirundinem, Philomena in auem ſui nominis, Tereus uero in upupam: cuius facies criſtata eſt, ut indicet regium caput: uiuit autem ex ſtercore, propter memoriam comeſti nati.

TRAGOEDIA,
CVIVS TITVLVS,
Progne.

DIOMEDES.

LVCOS, & amnes deſero inferni Iouis:
Ad aſtra mittor ſupera conuexi poli.
Neque enim inter umbras noxius uiſus furor
Eſt ullus æque: Thracia heu ſolus poteſt
Explere furiis corda Diomedes: nefas
Odiſſe liceat: crimini datum eſt ſatis,
Satisq́; ſceleri: deprecor ſontis plagas:
Amare liceat: addite ad pœnas meas,
Si quid poteſtis dira Furiarum agmina:
Titana pubes exuat uinclis manus
Cælo rebelles: æneis nodis prematur.
Nil iam recuſo, Siſyphi premat lapis.
Me ludat amnis Tantali, uel Ixionis
Iaculetur orbis: creſcat in pœnas iecur:
Parum uidetur? torqueat per me ſuas
Phlegethon arenas, igneo torrens uado.
Cur me innocentem facitis alterna uice

B Sceleris

Sceleris nefandi Thraces? agnoſco ſcelus:
Pars iam peracta: noſter explebit nefas
Aduentus: unde hoc? omnis areſcit ſeges:
Senſere terræ? deficit pratis color,
Quacunque gradior: fontibusq; humor ſolitus
Deeſt, cauernis intimis quærens fugam.
En alta cerno decora natalis ſoli,
Thracosq; muros: regia eſt illic locus:
Atque hunc ſuperbus alta pro templo pater
Gradiuus ipſe limina horrendus tenet.
Pudet referre: facinus agnoſco meum,
Stabulumq;, quo me uictor Alcides feris
Obiecit ipſe, pabulum armentis ducem.
Sed ecce ſubeo regiæ limen domus,
Aulamq; Terei. quid hoc eſt? fugiunt retro
Verſi penates: decidunt flores noui
Numinibus ipſis: miſera ne trepidat domus?
Venio coactus: quis nouus cogit furor
Dirum profari facinus? agnoſco nefas.
Nunquam uacabit ſcelere Diomedis domus:
Nunquam nocentes leuiter Thraces erunt:
Peccatur omne ſcelere quod uincat ſcelus:
Semperq; ueteris præterit formæ modum
Crimen quod oritur; obruit recens uetera:
Paruumq; quod fuit ſcelus, dum fit nouum.
Matris furorem cerno, & euerſam domum,
Miſerumq;

Miſerumq; patrem : uideo crudeles focos,
Et ſparſa pueri uiſcera, & diras dapes.
Menſæ parentur : ſacra ſplendeſcat dies :
Abominandum, peſſimum, horrendum, nouũ
Odryſia facinus prima concipiat domus,
Suumq; uincat ſcelere crudeli genus.
Vix, cum, peractis ſæculis, olim polus
Ardebit; ignis cum mare, & terram ambiet;
Numeretur aliud; uixq; poſteritas fidem
Datura famæ. ò ſemper infamis domus:
Sileatur omne ueteris errati ſcelus:
Stupra nefanda uile ſint crimen domo.
Satis ne dixi? iam ſatis : facto eſt opus:
Obſedit animos impius mentis furor:
Flagrat cupido turpis : inuenta eſt uia:
Scelus patebit : carbaſa extendat Zephirus:
Velis citatis proſpero curſu natet:
Tandem fauebo Thracio regi : redeat:
Rediſſe nollet : ecce ſolenni prece
Tereus uocatur : appara feſtum diem:
Germana uenit. ora quis quatit mea?
Vocat flagello me ad infernos lacus
Erynnis : onere tellus infeſto diu
Noſtro leuetur : cetera explebit furor.

CHORVS.

ORTE Saturno, pelagiq́; rector,
Qui leui curru gradiens per æquor,
Temperas pontum, quatiens tridentem,
Sterne ſecura pelagus quiete.
Tuq́; uentorum domitor procellas
Qui regis, duro reſerasq́; ſaxo,
Te timent nautæ, trepidiq́; adorant:
Tu potes actum pelagus tumultu
Sternere, atque idem ſuper aſtra ferre:
Tu pater nimbos, nebulasq́; torques:
Thraciæ plebi faueas, precamur:
Adſit actutum Tereus citata
Puppe: nec uelis cadat aura, donec
Thracios portus teneat tyrannus.
Rex, uictus prece coniugis
Reginæ, pelago caput
Commiſit, fragili rate:
Venti perfidia nihil
Contactus, ſoceri domos
Portu Mopſopio petit.
O qualis pietas thori.
Nutritur face mutua
Sacrati thalami calor.

Orpheus Eurydicem ſuam
Quæſitum petiit lacus
Auerni, & miſeræ Stygis,
Vectus flumina trans nouem
Interfuſa uadis. lyra
Motus portitor aurea,
Orantum immemor hæſerat.
Illum ut Tartareus canis
Ripa proſpicit ultima;
Caudam deliniens ſtetit.
Mirantur fidibus nouis
Manes: nec ſitiens ſenex
Curat flumina Tantalus,
Non ales Titii iecur:
Hæſitq; Ixionis rota:
Saxo Siſyphus inſolens
Inſedit: ſtupet Aeacus,
Et cum coniuge luridus
Pluton: qui quoties uelit
Iraſci, toties prece
Placatus, Lacheſim iubet
Vitæ ſtamina nectere.
At ſit mitior Orpheo
Tereus, cælicolum genus.
Omnes, principe reddito,
ſoluent uota calentibus

Aris: & tremuli ſenes
Spargent pocula Lesbii:
Et cum uirginibus ſimul
Inſontes pueri canent.
Echo montibus abdita,
Reſpondet Rhodopes iugis.
Quæcunque & Tanais rigat;
Qui cum ſtrigore duruit,
Plauſtri conteritur rotis;
Nuper remige percitus,
Duro fert equitem uado:
Omnis Thraca decentibus
Saltabit citharæ modis:
Templa & Biſtonii tegent
Sertis, & uiridantibus
Ramis: in medio ſidet
Feſtus lætitiæ deus.
Sed quis profecto ſtrepitus è portu ſonat?
Accurrit unde hæc turba? puppi regia
En arma præfixa: en Tereus abeſt procul.

TEREVS.

GRADIVE, gelidis ſiue ſub Rhodopes iugis
Feſſos iugales pabulo recreas nouo,
Aut nubifer ubi uerticem Hemus exerit,

Aut Otris ingens; aut ubi ilicibus nigris
Pangæa reſonant; ſiue per populos agis
Currus cruentos; mellitum cernis pater
Gnatum. tremiſcunt ultimi uires meas
Thraces: & omnis regio glacialis poli
Me me tremiſcit: arma Cecropidæ mea
Timuere: gnata, uixq; Pandion ſocer
Pacem impetrauit. nunc quoque è ſoceri ſolo
Conſpicuus hoſpes remeo: tot ſpoliis ducum
Præclara puppi tecta proſpicio libens:
En alta decora patræ cerno domus,
Gratosq; muros: iura quo reges ſolent,
Agnoſco templum, ſceptra geſtantes dare.
Verũ minime in patriam reducis animũ gero:
Deiectus animo traherer in Syrtes uelut,
Vt exul undis claſſe barbarica premerer:
Conſcia, licet nullus premat, mens premit.
Quid anime ſegnes? quod fuit ſummum, tibi
Dedere ſuperi: ſi quid errauit furor,
Fac ipſe liceat, facile quod reges ſolent.
Num cernis alta decora natalis ſoli?
Gratare tandem: non decet regem timor.
Sed ecce littora remige aſſiduo ſonant:
Lætantur omnes: obuiam cuncti ruunt:
Aderitq; Progne. quas miſera uoces dabit,
Poſtquam ſororem cernet abſentem, ſibi

Diu expetitam: conſilia tegent nefas:
Simulabo uictam turbine immenſi maris,
Demum peremptam: lacrymæ facient fidem.

TEREVS, PROGNE.

O' FIDA conſors, multa poſt maris uirum
Pericla cernis. PRO. Lætor incolumē: ſed hæ
Lacrymæ loquentis (talis in patriam redis?)
Cur ora complent? ubinam eſt ſoror mihi,
Optate coniux? uiuit, an morte occubat?
Effare aperte: mæror augeſcit mora.
TER. Pelago perēpta eſt (hi mei reditus) ſoror.
Velis citatis proſpero curſu ratem
Strimonius Aquilo uexit ad ſoceri domos.
Egreſſus adii. forte tunc Rex Palladis
Ad templa ſummæ præſidem orabat deam.
Opima feriens colla ſtat comptus caput
Vitta ſacerdos: ipſe ſacratis focis
Spargebat aræ thura ſolenni prece.
Tunc me lacertis ſenior affuſis ait
Complexus: Vt ut te gener, dum ſpiro adhuc,
Iuuat uidere: nunc reiuueneſco ſenex:
Valet ne Progne? ſuperat & carus nepos?
Sed quid moramur plura? uix multa prece
Gnatam impetraui: ſpondeo celerem reditum

Aegro

Aegro parenti: aſt olli in amplexu ultimo
Singultus ora patria oppreſſit grauis:
Aptant carinas ſocii, & antemnas ligant.
Decreſcit omnis terra paulatim: undique
Cælum, & mare: ſecat ſpumeum pontum ratis:
Ac pone placidus exultat delphin ſalo.
Et iam diei finis: in nubem cadens
Sol, paſſus oculos, mergit oceano rotas:
Rubicunda Phœbe ſurgit: ac ſtellæ cadunt,
Et ecce nubes denſa cæruleum æthera
Inuoluit: altis montibus fragor ſonat:
Et tunſa late ſaxa latratu gemunt.
Caligo cælum texit & crebri micant
Ignes: at Eurus ſurgens orientem mouet.
Repente pluuiæ nubibus ruptis cadunt:
Tumeſcit æquor: latera nauigii tremunt
Colliſa: pulſat ſidera: & arenas ciet
Vis uaſta pelagi: ſæpe, diducto freto,
Immergit, & nunc erigit cælo trabem.
Conclamo: ſocii ponite antemnas: labat
Carina: & ecce deſuper turbo rapax
Ferit rudentes: pontus in puppim niger
Fertur: procella malus immani tremit:
Non grata nautis occidens nunquam micat
Glacialis arctos: ſidus, Arctophilax, tuum
Texere nubes: omnis eripitur polus.

Erramus : adeo curſus incerti : neque
Noctem diem ue digeri ſinit polus.
Hæc inter acri percita ſtomacho ſoror
Deuicta demum eſt, euomit : membra labant :
Nec alitur ullo corpus infirmum cibo.
Non is genarum fulgor, ut quondam, decens :
Tumor per artus abiit afflictos grauis.
Tandem reuoluta poſuit in ſinu caput
Letho grauatum : ſoluitur corpus gelu :
Anima per ora flentis ad manes fugit.
Nec dum omnis abiit fulgor : in uultu pio
Mors quoque placebat. talis in uiola nitor,
Cui forma nondum fugit; & prato caret.
Non hos dolores fluctus inuiſi minæ,
Sed dii dedere. teſtor imperii decus.
Vix clauſit oculos dextra; cum uentus minas
Poſuit; reſedit omnis extemplo furor;
Ceſſere nubes; uaſta tempeſtas perit.
Lætamur : ecce remi, & antemnæ cadunt :
Optata miſeris quarta cum luce aſtitit
Infauſta tellus : quaſſa diluuio ratis
Subſedit anchoris : latere pontes cadunt.
Eſt collis altus : ultimi Thraces ferunt :
Prærupta, ponto media, rupes eminet :
Curuata uallis humida, & ſterilis iacet :
Vtrinque ſilua claudit : ac montes tegit
Cupreſſus

Cupreſſus alta funebri ramo uirens.
Hoc ubi potiti, quiſque tabentis ſalo
Siccauit artus: horret & littus quoque:
Nec credit ullum grauibus ærumnis locum.
Tunc funus egomet manibus inſtruxi meis:
Ferro bipenni pinus impulſa eruit:
Cadit cupreſſus: nemora cum ſiluis trahunt
Late ruinam: ſtructa ſublimis pyra
Cælo minatur: flamma per ramos ſonat:
Ac fumus ater nube funerea coit:
Stridunt fauillæ: mæſtus umbratur dies.
Circum omnis aſtat ueſte funerea caput
Amicta turba: lacrymæ, & planctus ſonant.
Manes uocantur: turba ter rogos obit.
Poſtquam ſolutus debitus flammis honos,
Tegitur ſepultus aggere excelſo cinis. (nex?
PRO. Quid turba comitũ? ſuperat? ubi Piſtus ſe-
TER. Vt carpſit ignis auidus appoſitam ſtruem,
Cadauer uri cœpit ubi ſtratum ſuper,
Vltra dolores ferre non potuit ſenex:
Irrumpit igni: ſeq; eodem coniicit.
Qualis ſecurem taurus attonitus fugit,
Aut qualis acri concita Mænas iugis
Agente Baccho fertur inſano gradu:
Talis rogos petiuit afflictus ſenex:
Fidusq; alumnæ cineris ut foret comes,

Paſſus cremari: ſed reor ſummum ſibi
Fuiſſe, ut unus ignis arriperet duos.
Alii reuerſi nuncii diræ necis.
PRO. O mors acerba: o multa fruſtratæ prèces.
O ſæua Maria: o mortis horrendum genus,
Et morte peius: quam dolor capiet uiam
Crudelis? ubinam grauibus ærumnis modum
Statuam? ſorore, quid enim reſtat mihi,
Morte occupata? quid queror demens? ego,
Ego te peremi: cauſa noſtra hæc eſt ſoror,
Crimenq́; noſtrum. nanque, dũ propero nimis
Vnam uidere, pene diſperſi duos.
Me me procellæ ferte in abruptum mare,
Scopulosq́; Syrtis: ferte diſiectam undique,
Vbi nix alta canet æterno gelit;
Aut ubi propinquus pabulum feris negat
Sol, ubi uenena, ubi herba peſtifera uiret:
Me pontus, æther, me premat dirum chaos:
Vtinam ſororis pariter arſiſſem rogo:
Vbicunque iaceat Piſtus, inuideo tibi.
Nec te ſororis morte culparim Tereu:
Sors iſta fati debita, ut fumus tuum
Soror uiderem: quamuis hoc uetuit deus.
Potuere mortis fata largiri moram
Breuem ſorori. mæſtus heu forſan pater
Dat thura templis: ipſa iam Lethen bibit,
Secura

Secura mortis. tollite ornatus mihi
Regalis auri: ueſte funerea dolor
Vtatur iſtas uentus inuoluat comas:
Feriat lacertos inuicem exertos manus.
Sed cur monili colla Scythonio nitent?
Auferte famulæ.
TER. Tollite ad thalamos heram:
Potius iacentem reddat huic animum thorus.

CHORVS.

NVLLA mortalis tenuit uoluptas
Longa nec unquam miſeros tenebit:
Læta dant nobis adimuntq; parcæ,
Præpeti ſemper rapiente fato.
Nemo tam felix ſpatium ſenæctæ
Finit. intactus modo natus infans,
Inter hos uitæ miſeros tumultus.
Lege penſatur: ſedet atra cunis
Cloto, uenturi comes uſque fati.
Nil fit æter numi ſolidumq; nil eſt
Rebus humanis: uariæ uoluptas
Quota pars uitæ eſt: ſubeunt labores,
Et graues curæ, miſeriq; luctus.
Nuper inſigni comitata turba,
Thracias inter ueneranda matres,
Ibat,

Ibat, è collo radiante gemma:
Mæſta nunc deflet miſeranda Progne
Fata ſororis:
Victa quæ ſæuis pelagi procellis
Virgo defecit. feriat, licebit,
Ipſe uocali cithara querelas
Orpheus: nunquam ſuperos uidebunt,
Cum ſemel leues animæ natarunt,
Vna quas uexit feriente remo
Cymba deductis totiens lacertis.
Typhis, inuicti domitor profundi,
Mortis inuenit noua fata primus.
Ante nec pontum ſecuere puppes;
Nec graues fluctus timuere nautæ:
Quiſque ſecurus placidis in agris
Vixerat: necdum, ſenior, marinos,
Littus egreſſus, patriæq; portus,
Nouerat caſus, ſcopuloſq; ſæuos
Arte latentes.
Ille tranquillæ, placidæq; uitæ
Ocia mouit,
Primus è terra reſecare funem
Auſus, & ligno fragili natare:
Iuſſit antemnas religare malo
Primus; & tortos ſtatuit rudentes;
Ac ſinus laxos, feriente Coro,

Tradidit

Tradidit audax:
Credulæ pontum ſecuere puppes:
Nauta tum uentos uarios notauit,
Et minas cæli; poſuitq́; pictis
Nomina ſtellis.
Naufragus picta uehitur carain:
Suppara è ſummo religauit audax,
Anchoram ignota ſtatuitq́; terra.
Hoc genus lethi miſeros manebat.
Currat hinc illinc alius per æquor:
Solis occaſum uideatq́;, & ortus:
Monſtraq́; & ſæuos pelagi labores
Garrulus tuta referat ſub umbra.
Me domus dulci ſaturet quiete
Parua: nec terras numeret remotas
Noſtra ſenectus.

PISTVS SENEX, NVTRIX, PROGNE.

QVAM grauia paſſus, defero è ſiluis gradum,
Infauſtus hoſpes, nuncius diri mali.
O ſors acerba: uix mihi ſufficiunt pedes,
Retroq́; ducunt tramite errantem gradum.
NVT. Quid portat iſte trepidus è ſiluis ſenex?
Ni fallor, ipſe eſt Piſtus. PIS. O nutrix, ubi

Regina? NVT. Fare Piſte, quod portes ma-
PIST. Ad hoc malorũ nũcio miſero eſt opus: (lũ.
Ipſaq; Progne quo ſciat tantum nefas.
Sed ecce uenit. PRO. Fidus extinctæ comes
Olim ſororis, nunquid à mæſto uenis
Phlegethõte? nanque te quoque extinctũ Te-
Edixit: iſte prorſus inferni ſitus. (reus
PIST. Me longus error, luctus & ſiluæ pauor
Deformat. illic teter increuit rigor.
Sparſus per humeros crinis: attractæ genæ:
Et crura dumis lacera. PRO. Quid cauſæ fuit;
Tentare latebras? ede fortunam ſenex;
Et que ſororis cura moritur æ fuerit.
PIS. Vtinã perẽpta. PRO. Nũquid impoſitũ agge
Erexit humeris umbra, remeata Styge? (rẽ
Effare aperte, quidquid eſt: timeo omnia,
Et te, fatebor: iſta uix credo mihi:
Quæ clades iſta? nunquid & peius nece?
PIST. Mors ipſa uotum. uiuit, hoc ipſum dolens.
PRO. Cuius lucis odiũ? PIS. Cui decus melior ſui
Pars, periit. utinam corpus extinctum nece,
Saluo pudore. corporis periit quoque
Pars magna. PRO. Mitte uerba perplexe loqui:
Quis hic ſtuprator uirginis claræ fuit?
PIST. Quem ſi reſcieris, ſcire pœniteat quidem.
PRO. Effare aperte: mæror augeſcit mora.

PIST.

PIST. Hæret palato lingua: pulmonem grauat
Attractus aer: totus horreſco memor.
Aliquò procellæ deferant merſum caput,
Dum es innocens adhuc. PRO. Fieri nocens
Cupio nefandi ſceleris; ulciſcar modo.
PIST. Vicina tellus nobilem portum efficit:
Vnde omnis urbis pateat aſpectus, niſi
Oppoſta Rhodope brachium extendat mari.
Fluctu proteruo rupes exeſa latus
Oſtendit. hic nos ponere antemnas Tereus,
Curſu peracto, littus ad notum iubet.
Paremus omnes, ſceleris ignari, ocyus.
Vix prima tellus cœpit: (heu dirum nefas)
Abominanda ſcelera moli tur Tereus:
Inſtat puellæ, qualis Armenius leo
Ceruæ pauenti, uiribus uaſtis fremens.
Tentata precibus reſtitit uirgo diu:
Coacta donec, ſæpe exclamato patre,
Sæpe & ſorore, ſtupra uiolenta pati.
Tunc ſciſſa crines ora pudibunda obtegens,
Acclamat: O crudelis: o uerum genus
Thracũ nefando ſcelere, quid primũ querar?
Non te parentis tenuit afflicti fides,
Non dextra, non cognata proximitas? neque
Sacrum pudoris mouit intacti decus?
Pellex ſororis igitur amiſi decus?

At tu ſuperbus ſceptra geſtabis manu
Poſt ſtupra ? nullus pro ſcelere tanto Deus
Perſoluet ultor debitas grates tibi ?
Non ſic abibis : ipſa per populos loquar :
Aut, ſi tenebor clauſa cuſtodum manu,
Mouebo ſaxa, & conſcios facti deos.
Teſtor pudoris numen aduerſum mihi,
Hac labe careo : corpus hoc tantum tulit.
Germana, tete ſi parum ſoror mouet,
Contaminatis aude pro thalamis aliquid,
Quod ipſa laudem : ſtabo, & implebo nemus.
Vix hæc. tyranno maior increuit furor.
Vt ſæuus anguis forte compreſſus pede,
Tumet ueneno lubrico lapſu ferox.
Stabulum propinquæ rupis apparet cauo.
Seruabit hic te fida famulorum manus.
Iſtas catenas auferat ſoror tibi.
Nec plura fatus, forcipe apprehenſam ſecat
Linguam puellæ. faucibus radix micat:
Et murmur (heu heu) uoce pro ſolita dedit.
Cruenta lingua palpitat moriens, uelut
Longæ colubræ cauda, quæ celeri rota
Traiecta, partem quærit ereptam ſibi.
Poſt hæc pauentum cædis efficere impetu
Obtruncat ipſe caſſa præſidia comitum :
Ne quo reſciſcas nuncio tantum ſcelus.

Hoc

Hoc uile ſolus (fateor) è cunctis caput
A tam parata morte ſubduxi pedibus,
Tentare latebras auſus ignotas mihi.
Montes per altos ducor ex illo uagus:
Siluas, et amnes luſtro permixtus feris:
Herbæ, & rubeti poma ſolantur famem.
Rami caduci pariter et flatus mouent
Strepente folio: ſomnus in uda fuit
Tellure: demum huc appuli feſſus malis.
PRO. O machinator fraudis: o crudelior
Diomede Trhaco: ſanguinis uerus parens
Ille eſt nefandi. ſiccine obtendis dolo
Commenta mortis funera? & tantum nefas
Speras inultum? magna delicta diu
Latere nequeunt: ſequitur à tergo comes
Vindicta: ſcelere nemo lætatur diu.
Tereu, nefanda ſtrage turbaſti domum,
Poſt ſtupra fletus auſus ordiri nouos.
At nunc ſuperbus regio luxu incubas.
Lingua reciſa: carceris duri ſolo
Germana nudo recubat, ubi ſueti greges.
Non ſic iacebit clara Pandionis domus
Illuſa: miſera tollet aliquando caput.
Prodeſſe miſeri facile ſi nequeunt, nocent.
Inuenit odium ſæpe, quem arma nequeunt.
Indulge quæſo facinus: hoc nuper ſoror

Ad nos redundat: aderit actutum tibi
Vindicta: pœnas impius coniux luet.
O terq; quaterq; morte felicem. inuoco
Te te parentem: genitor euixit ſuper;
Reſtaret ut hoc tempore infelix pater.
In hunc dolorem fata ſeruabant ſenem.
Speranda iam tum iſta, cum hoſti barbaro
Sociata ceſſi. ſuperat hic animus ſibi.
Vt dehiſcens tellus hoc olim caput
Merſiſſet orco, bella cum primum intulit
Iuuenis proteruus: pacis heu pignus fui;
Vt hoc uiderem facinus: in thalamis meis
Cruenta Erynnis crine uipereo ſtetit.
Hac, hac miniſtra facta ſum dudum parens:
Vteroq; ſemen impiæ prolis tuli:
Iterum ſorori ſpargere has comas iuuat.
Quo cedis anime? num ſoror lacrymas petit?
Agedum ſororem quære per montes ocyus:
Euerte ſiluas: carcerem horrendum erue.
Simulabo, Bacchi maior hic lateat furor.

CHORVS, PROGNE.

SACRA Thyoneo repetita triennia ſuadent:
Mollia Niſſea cingamus tempora uita.
Huc ades proles Iouis ætherei, matris

Ex utero præuſte direpte puer.
Te te Thracia uocat tua.
Huc formoſe puer rite propitius,
Vultu uirgineo dirige, nebride
Præcinctus uiridis, rotas,
Variasq; lyncas:
Lucidum cæli iubar aſtriferi ueni.
Tertia ſacris remeauit æſtas:
Hedera uirenti ornare iuuat madidos capillos.
Seu iubes ſpargi ſine lege uentis:
Te decet flauos religare crines
Floribus uernis, madidosq; mirrha
Tergere ferro, & cohibere mitra.
Te decet molli religare zona
Luteas ueſtes Tyrio colore.
Tu puer ludo placidæq; rixæ
Semper arrides: tibi mota pulſant
Tympana, & ferro ſpoliata buxus:
Naides blandæ, ſatyriq; molles
Vſque mirantur niueos lacertos,
Et genas puras placida iuuenta, & lactea colla.
Huc adſis formoſe, uocāt nemora omnia circū,
Vitisator: quamuis te decolor India iactet,
Orgiaq; in toto reſonent trieterica Gange.
Thyrſos ſpargere nunc leues,
Intextos hederis iuuat.

Bacchis

Bacchis lampade nos uocat.
En omnis Rhodope ſonat:
Euæ ogygie adueni.
Mater Pentheos impii
Non hic commaculat manus,
Auellens humeris caput.
Hic cum Calliope ſatum
Fudiſſent miſeræ matres,
Mæſtum cum gemeret nemus.
Dignum pernicie ſcelus
Pendunt uindice te improbæ.
Te Rubrum timuit mare,
Et quæ decolor India
Cingit tempora pampino:
Thermodontiaci chori
Victoris genua inclyti
Addunt ſceptriferas manus,
Quacunque & niueus rigat
Ganges flumine lucido.
Quidquid Sol nitidus uidet,
Quodcunque Oceanus lauat,
Laudes Bacche tuas canit.
Naxon cum peteres tuam,
Chiæ nobilis inſulæ
Solam littore uirginem
Fouiſti placido ſinu.

Munus

Munus ſerta decentia,
Munus, Bacche, tuum tulit.
Idem perfida pectora
Fudiſti pelago puer,
Fruſtra brachia dum ſtudent
Lentare. in tenebras quoque,
Te Mineides improbæ
Dum ſpernunt, fugiunt citæ.
Dirige pampineas circum nutante corymbo
Bacche tuas: turpi ueniat Sylenus aſello.
Ad mare Threicio dũ flumine defluet Hebrus;
Dum Rhodope niuibus ſtillabit uere ſolutis;
Sacra Thyoneo repetita triennia mittent.

PROGNE.

ERVITE properé carceris duri minas;
Atque hos miniſtros regii iuſſus neci
Mandate: maior uictima his cadet manibus:
Eruite propere: iam ſatis Baccho datum:
Inſaniendum eſt nunc mihi: inſtigat furor.
Huc è latebris procede ſoror:
Hic dies hic eſt, (germana uenit)
Quo uiolenti ſtupra tyranni
Datur ulciſci. eia comites
Hederis frontem cingite Bacchi:

De

De more caput uitta coerceat:
Nebride ſacra latus inſtructa
Thyrſum uibret: ſoror ornatus
Hos cape mecum.
Quid mæſta tegis ora? Quidue lacrymas
Fundis inanes?
Attolle ſoror pudibunda ſolo
Lumina: caſto libet amplexu
Fudiſſe pias per colla manus.
Hic ne genarum roſeus fulgor?
Oculi ne hi, geminum ſidus? cur
Hirtæ ſqualent per colla comæ?
Vnde hæc macies? fœdoq; pedes
Pedore graues? uix agnoſco
Membra ſororis: ſilet infelix,
Pallida uultus, etiamq; timet:
Vocis damnum muta fatetur:
Conſcia tantum numina monſtrat;
Cæloq; gemens ſpargit aperto
Liuida duris brachia nodis.
Flete heu miſeram Ciconum matres,
Si qua eſt pietas: feriatq; humeros
Manus exertos: ſentiat æther:
Si qua æthereis numina regnis
Humana regunt, curisq; piis
Aures præbent, inq; ſuperbos

Acres

Acres mittunt fulguris ignes.
Strimonis undæ fletu noſtro
Creſcant: gelidas uiſere ripas
Iuuat, & uentis iactare comas:
Decet hic habitus noſtros caſus.
Sed quid trepidas, miſeranda ſoror,
Laribus noſtris inferre gradum?
Etiam times Terea dirum?
Teſtor tenebras noctis opacæ,
Ditisq́; domos, & Tartarei
Trina ora canis, Stygiosq́; lacus:
Omnes quæram ſcelerum formas,
Scelus ulciſci cupiens: omnis
Fugiet pietas: per ſcelus omne
Eat in pœnas ferus hic animus.
Huc uiperea ualle ſorores
Adeſte: uoco: dabit iſta dies
Aliquid longo ſemper in æuo,
Immite, ferum. uincite diræ
Coniugis artes: maiusq́; aliquid
Excute Progne: femina uincat.
NVT. Vultum furoris pelle: ne prodeat furor.
PRO. Heu, quis dolori ſit ſatis tanto furor?
Quæ pœna Tereo digna? quis Regi queat
Nocere diro? tota ſplendeſcat licet
Actea ferro tellus, & ſummæ parent

Arces Cecropidum bella: deſertis licet
Campis colonus arma Biſtonius ferat:
Fruſtra hæc laceſſant. Parthicas olim timuit
Cecrops pharetras, gentis effrænæ impetus:
Audaxq́; belli notus eſt dudum Tereus,
Viresq́; regni: ſcilicet nullus premat:
Natura fines ipſa cuſtodit loci.
Hinc alta Rhodope nutat excelſis iugis:
Hinc uaſta Syrtis Geticum incurſat mare:
Mæotis inde ſtringit Arctoos ſinus:
Quas ſpes inanes uoluis? ah neſcis miſera,
Vindicta quo conſtet loco. me me eſt opus:
Ego uel Athenis ſola ſum potentior:
Ego ſum timenda: deſinant reges licet:
Ex hoc timere coniuges diſcant patres:
Ego, dum nefando coniugi reddam uices,
Pergam, & nefando ſcelere complebo domum.
Bene inſtituto fiat exemplo nocens
Vxor mariti: coniugem agnoſcet ſuam.
NVT. Quò miſera pergis? quò furibunda rapis
Alumna mentem? rebus afflictis decet
Præbere fortes. unica eſt mali ſalus,
Neſcire uinci: quoq́; demiſſa eſt magis,
Vires doloris opprimunt mentem magis.
PRO. Fluctu doloris obruor: non ſum mea.
Talis carina fertur, amiſſo duce;

Cum

Cum ſæua pelagi forte tempeſtas rotat.
Vos o recentes cæde miſeranda obruti
Adeſte manes: facinus explebo ocyus;
Quocunque tantus iuſſerit dolor modo.
Vindex ſororis dicar: ulciſci libet.

NVT. Et uindicanti ſæpe uindicta obfuit.

PRO. Quemnam timebo, fata ſi nihil mouent?

NVT. An non timebis Biſtonum uires mulier?
Non hic Athenæ. patrio tutam ſinu
Fortaſſe credis? tellus hoſtilis premet.

PRO Nihil morabor: perfidus luat modo.

NVT. Moriere. PROG. Moriar ulta.
NVT. Fama te moueat.

PRO. Non it ad umbras fama: nec curant leues
Poſt fata manes, fama quid uulgi ferat.

NVT. Perimes cruenta morte crudeli uirum?

PRO. Perimã: & nefãdo ſãguine hic pœnas dabit.

NVT. Laſſat ſacrilegas urna Belides: neque
Penſatur ullo fine tam tetrum facinus.
Si nil mouet te, reſpice at gnatum parens.

PRO. At quid ſororem? iam ipſa cum gnato patrẽ
Cremabo flammis: ipſa iaculabor faces
In regna Terei: tota ſplendeſcat domus
Regalis: omnis eruam ſtirpis notas.
Super ipſa iaciar. eia membratim occidat
Diſcerptus ipſe: iam iuuat linguam trahere

Trucis tyranni : meruit hic, quidquid poteſt
Irata mulier. NVT. Siſte ueſanos, precor,
Regina motus. maius hoc ira malum,
Tuisq; maius uiribus : Rex eſt Tereus :
Multum paterni roboris ſæuus gerit.
PRO. Nõ, ſi ipſe clypeum genitor opponat ſibi,
Pœna uacabit : quiſquis contemnit necem,
Rex eſt tyranni : moriar, ut mortem oppetat.
NVT. Horrore quatior : crinis erectus : pauet
Animus : reliquit oſſa conſuetus calor.
Quodnã hoc malũ eſt? quis tãtus inſtigat furor?
En ora torquens mater aſpectu truci
Furibunda natum ſpectat, inuicem quoque
Vulnus ſororis : ſuperat, & creſcit dolor.
PRO. Quid hoc furore maius accreſcit malum?
Libet experiri, quidquid eſt, quod me mouet
Vltrix Erynnis : ora furiarum intuor :
Et ipſa Alecto crine uibrato ſinu
Iniecit anguem : lubricus uenis meat.
Hortamur : eia, quod mare, & terra horreat,
Inuade facinus : auctor audendi furor.
Quænam hæc ſororum funebre uerſat manu
Ferrum? tremiſco. quis matrem impellit manus
Maculare duras impia nati nece?
Crudelis ille eſt : meruit ut facerem ſcelus.
Feciſſe pudeat : quò fugit cœptus furor?

Hoc

Hoc hoc libet, quod timeo, uel ſi quid mali
Eſt peius uſquam: non placet primus furor:
Tereus ſuperſit, uiuat, & uiuat miſer,
Optetq́; mortem: peius eſt uotum nece.
Diſcede pietas: prima concipiam nefas,
Quod omnis ætas horreat. poſt me pia
Sit nulla mater: hoc ſed eſt etiam parum.
Medea Colchis cæde puerili manus
Maculauit. addam manis huic ſceleri ſcelus.
Magnū eſt, quod animus fluctuat: quid ſit tamē
Ignoro: perge furor: prope eſt: par eſt ſcelus.
Nil quæro ſupra: coniugem hoc decet meū:
Noſtrisq́; thalamis dignus eſt tantus furor.
Animum parentis pelle: (ſi quid eſt tamen)
Euerſa dudum coniugis noſtri fides.
Euicit ille, ſi qua ſit ſceleris mora,
Pietate matris: uinco, ſi propero ſcelus.
Quemcunque ſceleris miſeret auctoris, miſer
Et ipſe pariter: quidquid hic fuerit pium.
Quid hic morabor? crimini tantum hoc detur.
Eia anime meditata aggredi ceſſas? ſatis
Tempus querelis, iam ſatis tempus datum:
Parentur epulæ: ſacra ſplendeſcat domus:
Manibus parentis innocens cadat puer:
Vt ipſe genitor uiſcera exedat ſua.

NVT. Per has ſeniles deprecor mammas, hera,

Per

Per ſpes aniles, perq; maiores deos,
Deſiſte cœptis: quæ barbara ulla immanitas
Commiſit unquã facere, quod properas ſcelus?
Factura deinceps omne femineum genus
Nocens. recedat impius mentis furor:
Nec tale facinus clara Pandionis domus
Inuſitatum, peſsimum, horrendum paret:
Vindicta quouis abeat: hanc partem ſine.
PRO. Altrix (fatebor) pectora attonitæ labant
Vario tumultu: talis incerto ratis
Trahitur fragore, bella cum uenti mouent:
Cogitq; pietas: matris hinc nomen uetat:
Indulge ſoror: ah potius impune hoc ferat:
Spes una miſeræ matris hic ſolus puer:
Vteriq; noſtri cara progenies Ithis,
Pignus parentis, unicum afflictæ domus
Leuamen: etſi genitor, inuiſus mihi,
In omne facinus excitet mentem feram:
Quid enim tyranni liquit intactum furor?
Oblitus ille decoris, & noſtri quoque,
Miſeriq; patris, uirginem oppreſsit comitem,
Fideiq; pignus: nec placet tantum ſcelus,
Niſi ſcelus addat: uirginis ſocios necat;
Ipſiq; linguam forcipe apprehenſam rapit.
Poſt hæc, pauentem clauſit immani ſpecu:
Simulatq; mortem: lacrymas ſtruxit quoque
Periurus

Periurus: hæc eſt coniugis noſtri fides.
Poſt iſta, dubitas ſceleris ulciſci miſera
Per omne facinus? pereat hic: non eſt meus:
Diro parenti ſimilis ah nimium puer.
Diſce ex marito denique inſigne facinus
Audere Progne: fluctuat pectus, neque
Meminit parentis: tota ſum (fateor) ſoror.
Furor relinquat corda, ſi facerem ſcelus
Male ſana: pereat fructus: irarum eſt ſatis:
Ego ſum furore ei prior: emittat licet
Peſtes Auerni dirus umbrarum arbiter:
Ipſas fugabo: non capit ſedem dolor.
Vtinam tuliſſem fœta natorum gregem
Vtero capaci: poſſet ut numerus matris
Satiare mentem: quod tamen uenter tulit,
In patrem redeat: nil ſit ex illo meum.

NVT. Mater necabis unicum gnatum tuum?

PRO. Eſt nempe Terei. NVT. Cur necem meruit puer?

PRO. Scelere paterno gnatus emeruit mori.

NVT. Iniqua ratio eſt, crimine alieno pati.

PRO. Cum iuſta quærit, ira paulatim cadit.
Non eſt furoris, capere menſuram ſceleri.
Grauis ira ſontem reſpicit, pœnam leuis.

NVT. Alumna, quæſo, nulla te pietas mouet?
Poteris nefanda cæde puerili manus

Maculare?

Maculare? poteris ipſa per pueri caput
Vibrare ferrum? deprecor, mentem exue
Diri furoris: mater es. PRO. Soror quoque.
NVT. Alias nocendi mæror inueniat uias:
Enſes, uenena, flamma uel ſontem premat;
Animamq; ſecius eggerat. PRO. Tellus prius
Geſtabit aſtra lucida, & cælum feras:
Priusq; luci præerit noctis dea,
Tenebrisq; Phœbus, quàm meus mutet dolor
Decreta mentis. NV. Facere quo properas mo(do?
PRO. Feſtus propinquat Thracio Regi dies:
Quo mos adire coniugi tantum dapes,
Menſasq; Regis. aggredi licet patrem
Dapibus nefandis: ſanguinem bibet ſuum:
Huius diei faxo ſit ſemper memor:
Commiſſa nutrix occule. NVT. Hoc annis mea
Solet ſenectus tarda: præſtabo fidem.

CHORVS.

QVAECVNQVE extat fortuna nimis,
Altoq; ferit uertice nubes,
Placido regnet licet in ocio,
Finesq; ſuos ambiat unda
Tagus aurata, & gemmifer Hiſter,
Nullo rerum pondere preſſa

Corruit

Corruit in ſe, nec capit unquam
Placidæ regnum limina uitæ.
Animos Regum turbine uerſat
Fortuna ſuo: rapit ambitio,
Vulgiq́; fauor: plures mergunt
Nimii luxus, luxusq́; comes
Dira libido. caſtus uixit
Iuppiter olim; cum Dictæo
Pauper in agro patrem fugeret.
Aſt ubi fregit ſceptra parentis;
Vacuoq́; ſedens ſolus Olympo,
Sub ſe terras uidit apertas,
Tractusq́; maris, & uaga ſidera;
Tunc Iunonem fallere cœpit:
Nunc Alcmenem capit Amphithrio,
Ceſſasq́; tuos lucifer ortus,
Iuſſus longam ducere noctem:
Nunc pharetratæ uirginis arma
Humeris ſumpſit, crura cothurno
Stringens; tenui ſubligat auro
Per colla comas: modo litoribus
Niuei ſimulans membra iuuenci,
Equitem dorſo per freta tulit: &
Candida plumis brachia mouit,
Placido fundens gutture carmen
Improbus ales. pauci Reges

Sacrata colunt iura pudoris.
Non ullius fœdera lecti
Animos tardant: odere thoros:
Nec cognato ſanguine uirgo
Tuta eſt: pronus furor in uetita:
Vetitumq; nihil. maxima pars eſt,
Quæ nullius numinis aras
Colat; atque animæ reſtare nihil
Poſt fata putent; nec tartareis
Horrida flagris uerbera curet.
Magno miſeri iudice cauſæ
Librantur noſtræ: Aeacus umbras
Ipſe fateri crimina uitæ
Subigit: quidquid geſſimus olim,
Patimur: nulli crimina paruo:
Nec proſunt tituli ordine certo:
Purpura damnat: mediæ turbæ
Pauci nigro liuida fundo
Aequora uerrunt. felix pauper,
Qui contentus modico uiuit,
Nulliq; grauis tempora ducit.
Pauperis intrat limina nunquam
Immunda uenus: uincere ſomnos
Studio coniux ruſtica tentat:
Seruat caſtos horrida mores
Caſa nimiæ: nec ſoluunt epulæ:

Mox,

Mox, cum placidæ fata ſenectæ
Vltima curſus egere ſuos,
Felix moritur: nec marmorea
Corpus in arca balſama ſeruant.
Pauci Reges ultima uiuunt
Tempora uitæ: pauci ſicca
Morte recedunt. alius diri
Signa cometæ trepidet: nullis
Territa monſtris noſtra ſenectus
Spatium uitæ finiat actæ.
Sed quid trepido nuncius ore
Portat? dubios ede tumultus.

NVNCIVS, CHORVS.

NVN. Terrore quatior: ſceleris ante oculos trucis
Imago pendet: totus horreſco memor:
Hæret palato lingua. CHO. Quid portas noui?
NVN. O Thraca tellus, ſcelere perpetuo nocens,
Quamq; omnis ætas damnet: o dirum nefas.
Quæ Colchis unquam? qui ue diſperſi Scythæ?
Quæ regio tantum fecit, aut credet nefas?
Abominandus ipſe Diomedes minus.
O ſors acerba: ſcelere punitum ſcelus:
Euerſa cuncta. CHO. Mitte perplexe loqui:
Poſt prima ſcelera nemo mirari ſolet,

Si quod ſecundum maius exoritur ſcelus.
NVN. Me me procellæ ferte diſiectum undique,
Vbi Charybdis Sicula diſturbat freta,
Vbi Scylla canibus latrat accincta rabidis.
CHO. Effare aperte: nos pariter, & te leua.
NVN. In parte regiæ ultima ſtabulum latet,
Vbi Diomedes, pectoris impii dominus,
Humana ſæuus pabulum diris feris
Secabat ipſe uiſcera; & capita ſanie
Madida ſuperbus alta figebat manu
Foribus tremendis. ſemper infauſtus cruor
Vndabat: ipſe donec armenti dominus
Suo ſcelere periit, hac pœna nocens.
Hic nocte tota uoce ferali gemunt
Vmbræ uagantes: ſtrepitus horrendũ intonat:
Tractæ catenæ: fremere crudelis ibi
Fama eſt leones: ſæpe latratu ſpecus
Reboat: tremiſcit terra: diſcordes deæ
Quatiunt rogales igne funeſto faces.
Inhumata Regis ſæpe deſpecti premit
Manes flagellis turba. quò poſtquam furéns
Regina ſubiit, paruulum trahens Ithim:
Philomena ſubit. ſpectat hanc primum ſoror:
Deinde natum mater aſpectu truci
Paulum morata, quid, inquit, tempus iuuat
Contererelacrymis? tempus ulciſci uenit
Thalamos

Thalamos pudici coniugis, ſtupra, & ſcelus.
Germana te met excita: hunc ſimilem patri
Iuuat eſſe; dum perficio, quod ſtruxi nefas.
Sic fata, furiis concita, infantem trahit
De more uituli, quem aſpra lactentem rapit
Hircana tygris. ille blanditur matri,
Eius lacertis colla complexus puer.
Dimitte matrem: fata te expectant tua:
Dimitte: non eſt mater irata mulier,
Ferior leæna, fœta quæ catulos trahit.
Spes uana patriæ, deperis paruus Ithis,
Generoſa proles gentis Acteæ, nepos
Mauortis, unum Thraciis rebus decus:
Pietatis in quo plus tamen fuerat auis,
Animos feroces quamuis à ſtirpe traheres:
Non tu tenebis ſceptra Threicia puer:
Non iura populis patrio ſolio dabis.
Quòd ſi pararent fata tam miſeram necem,
Dum mater amens quærit ulciſci ſcelus
Maiore ſcelere: fata non facient tamen
Te te nocentem: neſcius culpæ cadis:
Vtcunque moritur innocens, felix moritur.
Vade inter umbras innocens: forſan tibi
Inſtabat aliquid tam bono genito patre.

CHO. Quis, ede, durus raptor infantis fuit?
NVN. Mater citato tranſilit ferro latus.

Quod

CHO. Quod tam cruentum dirus admiſit nefas
Diomedes? NVN. Vltro cecidit in matrē puer:
Ferale ſtabulum gemuit. CHO. O nouū ſcelus.
NVN. Vtinam ſcelere contenta deſiſtat truci:
Immota mater properat hinc aliud nouum:
Vt hoc prematur ſcelere maiori ſcelus.
CHO. Quid ultra atrocius potuit? an pabulum
Inhumata pueri uiſcera exponit feris?
NVN. Vtinam, feroces quod ſolent iræ, rogo,&
Humo arcuiſſet: tradat epulandum feris:
Pietas uocetur illa, ſi quæris nefas.
O dira facta: nobili trunco caput
Tereo ſecatur: cetera in partes rapit:
Artus calentes tractat, & fibras manu,
Nec flexit oculos: adiuuat Prognem ſoror:
Coſtas trucidat: pectoris crates rapit:
Humeris lacertos amputat ferro leuis.
Pars hæc aheno uoluitur, æſtu laticem
Miſcente: at illa uerubus affixa ingemit:
Fumus penates obſidet totos niger:
Diſponit ipſa lancibus diras dapes,
Gnatum parenti. uiſcera ediſti tua
Ignarus: etiam hoc deerit: & ſcies miſer.

IDEM CHORVS.

OMNES uincunt dira Promethei
Semina furias : iam nihil eſt, quod
Poſtera credant ſæcula uetitum.
Credimus iras,
Quaſcunque ferunt Colchidos. omnis
Scelerum formas tellus noſtra
Vicit. ſed tu miſerande puer
Vadis ad manes, culpæ neſcius,
Diros. maneant digna parenti
Præmia facti. quanquam digna es
Tu pœna puer, impiæ matris
Victima cæſus : diriq; premit
Viſcera patris.

TEREVS, PROGNE.

FESTVM diem celebrare quis uetat mihi,
Animumq; turbat mobilem incerto metu?
Quid hæret animus? proſpero regnum in ſtatu
Ego quid tremiſcam, neſcio : timeo tamẽ. (eſt:
Modo inter aras, ſacra cum ferrem deis,
Repente cecidit regii capitis decus.
Vidi cruorem uerti in obſcœnum pariter
Bacchi liquorem : fleuit in templis ebur:
Emicuit

Emicuit ara: flamma per totam domum
Erepſit. etſi timeo nil, piget tamen
Sacri nefandi. Sed quid horreſco? procul
Secede terror. quiſque præſagit ſibi
Vanos timores: meruit in ueros eadem
Potius retexere flore uiridanti comam:
Indulge Baccho; uoce feſtiua cane.
PRO. Vide, ut ſuperbus regio ſolio incubet:
Nec credit ullo poſſe deuinci malo
Conuiua lætus. exple ſacratis famem
Dapibus: cruore pelle natorum ſitim.
Sic te ſuperbe. TER. Solus afferre ſolitam
Gnati quietem poſſet aſpectus mihi.
PRO. Philomena poſſet ſola ſolamen mihi
Afferre. TER. Segnis inter exangues iacet.
PRO. Idem inter umbras natus exangues cubat:
TER. Omitte coniux iſta. PRO. Coniugẽ uocas
Nefande Tereu? TER. Quod malum audio?
(PRO. Nequeo
Crudele gaudium ferre. per totos rigor
Artus cucurrit. iam iuuat uultus patris (meo
Spectare primos. TER. Quidquid eſt, pereat
Gnato. PRO. Bene eſt: ſcelus peractũ eſt: hunc
TER. Vocetur: ubi natus latet diu mihi? (amat.
PRO. In te latitat. TE. Vbi eſt Ithis? PR. Scies.
TER. Vbi eſt?

PRO.

PRO. Stupro ſororem qui uiolat, atque efferus
Linguam trucidat, uirginis ſocios necat;
Epulatus ille eſt impia natum dape.
Philomena pueri defer extincti caput
In ora patris. hunc nè cognoſcis pater?
Magis an ſororem? TER. Suſtines rerum ſator
Tam grauia ſcelera? an uanus in gentes timor
Fulmen coruſcas? miſce diluuio omnia:
Fluuii rapaces fontibus ruptis meent.
Dimitte habenas: merge ad infernos lacus
Animas nocentes: pondus inuiſum rape:
Dehiſce tellus, tartari fundo occule.
Me me triſulco fulmine inuiſum pete
Sator deorum, quo trium moles cecidit
Erecta cælo montium, atque hoſtes feri.
Sum fulminandus ignibus ſacris ego:
Ego ſum cremandus. ſi pater natum paro
Mandare flammis, quas miſer uoces dabo?
En ora cerno, quodq; de toto eſt ſuper
Caput cruentum. ſcelere materno occidis,
Culpa parentis. hanc ego merui necem.
Hunc te Ithi genitor uideo? quis fleat ſatis
Meas miſerias? tumulus eſt nati pater.
Quis inhoſpitalis caucaſus tantum nefas,
Aut quis Procuſtes, quis ue contemptor deum
Buſyris unquam, quæ barbara ulla immanitas

 Commiſit?

Commiſit? in me natus innocens iacet,
Dextra parentis cæſus. hoc uno pater
Superos timebam. genitor expleui ſitim
Gnati cruore. da pater, noſtri nimium
Oblite, Mauors tela, uel coniux dabit:
Euiſcerabo corpus; ut grauis redeat
Cibus. negatur? hoc negat Progne mihi?
Philomena præbe: ſi miſer non ſum, nega.
PRO. Iam ſumma uoti contigit: Tereus dolet:
Nunc reſtitutum credo germanæ penitus
Raptum pudorem, nunc meis thalamis fidem.
Erepta ferro lingua: nil curo: miſerum
Dum muta uideat. uirgines ſtupro opprime:
Commenta mortis funera: & fletus para:
Dum te nequitiæ pigeat aliquando tuæ.
Aduenit ecce tempus, & dies mihi,
Quo te ſuperbe, dum nihil times, premerem.
Manibus parentis cecidit his natus tuus:
Partita pueri corpus in partes ſoror:
Pars hæc aheno uoluitur, æſtu laticem
Miſcente: at illa uerubus affixa ingemit.
Poſt hæc: cruorem miſcui ſacro mero.
Poterat ſine ulla cæde puerili peragi
Vindicta: poteram temet in flammas dare,
Oculosq; preſsis unguibus ruere, aut aliquam
Inſtruere mortem: pœna ſed uiſa eſt leuis,

Quæcunque finem ponit ærumnis nece.
Hũc cerne genitor. TER. O nouercales manus:
Quæ Colchis unquam tanta commiſit ſcelera?
Immitis, atrox illa ſe tantum nece
Contaminauit: ſcelere uiciſti ſcelus,
Et morte maius auſa poſt mortem nefas.
Tuum eſt, quod hauſi, crimẽ, horrẽdas dapes
Ignarus. PRO. Inſons criminis nomen fugit.
TER. Quò quò profanus ciuium aſpectus fugiã?
Quæ latebra miſero tuta? quò præceps ferar?
Me me procellæ trans quoque Oceanũ rapite,
Quò nullus hominum, nec feræ, nec Sol meet:
Aut illigato Rhodopes ſub Threſſæ iugis
Ales Promethei tundat æternum iecur.
PRO. Rhodopẽ poſcis? cara poſt ſtuprum eſt tibi.
Pete & ſororem, quæ data eſt uirgo diu,
Periure Tereu: uirgines ſtupro opprimis?
TER. Tu ſæua natum? PRO. Fateor: & iuuat tuũ.
TER. Quid meruit infans? PRO. Gnatus emeruit
Tuapte culpa. TE. Vindices teſtor deos. (mori
PRO. Potius pudoris numen intacti uoca.
TER. Te te ſequentur furiæ. PR. Ithis ſolus patrẽ.

FINIS.

DE RATIONE VERSVVM, quibus hæc tragœdia conſcripta eſt.

LVCOS, & amnes deſero Inferni Iouis.

Carmen archilogicum, trimetrum, iambicum, acatalecticum. aſſumit in diſparibus quidem locis iambum, choreum, ſpondeum, dactylum, & anapæſtum: in paribus autem iambum, choreum, & anapæſtū. hic uero anapæſtus apud comicos frequentius, apud tragicos rarius inuenitur, ita tamen, ut multarum breuium iunctura uitetur.

ORTE Saturno, pelagiq; rector.

In hoc choro continētur duæ metri uarietates. prima enim carmina uſque, REX VICTVS, dicūtur ſapphica trochaica: conſtant enim trochæo, ſpondeo, & dactylo, & duobus trochæis. reliqua autem dicūtur glyconica: conſtant autem ſpondeo, choriambo, & pyrrhichio.

NVLLA mortales tenuit uoluptas.

Hic chorus cōtinet duas metri diuerſitates. prima quidē, ut in primo choro, ORTE SATVRNO. intermixtum eſt uero carmen Adonicū: quod conſtat primo dactylo, ſecundo ſpondeo, ſiue trochæo. Nota autem ultimam indifferenter ſemper in omni genere metrorum poni.

Sacra

SACRA Thioneo repetita triennia ſuadent.

Hic chorus cōtinet nouem metri diuerſitates. primum genus metri heroicum, exametrum, dactylicum, ut SACRA THIONEO. Secundum ſapphicum eſt metrum: conſtat enim primo trochæo, ſecundo ſpondeo, tertio dactylo, quarto choriambo, quinto ſpondeo, ſiue trochæo, ut, HVC ADES PROLES. Tertium conſtat primo dactylo, ſecundo amphimacro, tertio epitrito, quarto pyrrhichio, ſiue iambo, ut, EX VTERO. Quartum, TE TE THRACA VOCAT: ut in primo choro, REX VICTVS. Quintum aſclepiadeum choriambicum: conſtat primo ſpondeo, ſecundo, & tertio choriambo, quarto pyrrhichio, uel iambo, ut, HVC FORMOSE PVER. Sextum conſtat primo pæone, ſecundo ſpondeo, ut, VARIAS'QVE LYNCAS: &, HEDERA VIRENTI. Septimum, ut in primo choro, ORTE SATVRNO: & in, TERTIA SACRI. Octauum conſtat primo anapæſto, ſecundo iambo, tertio ſpondeo, quarto anapæſto, quinto pyrrhichio, ſexto trochæo, ſeptimo trochæo, uel ſpondeo. nonum, & ultimum, ut in ſecundo choro, FATA SORORIS: et, LACTEA COLLA, &c.

Huc

HVC è latebris procede ſoror.

In hoc carmine continetur unicum genus metri, quod dicitur archilogicum: conſtat autem ſpondeo, dactylo, & anapæſto indifferenter.

STVDIOSIS S.

CVM in hac tragœdia multas elucere ueterũ poetarum uirtutes eruditi homines iudicarẽt: communicandam uobis putauimus eo libẽtius, quòd in hoc genere, præter unum Senecam, nihil habemus: cuius tragœdiis minimũ certe Progne noſtra concedit. illud æquo animo feretis, quòd aliquot in locis deformatam mendis, quæ corrigere non licuit, legetis. Maiora in poſterum, Deo fauente, expectabitis.

IN ACADEMIA

VENETA,

M. D. LVIII.

2557-271